

Sygn. akt I CSK 2742/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko G. [...] spółce akcyjnej w W.
o zadośćuczynienie, rentę, odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 listopada 2020 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2 700 zł
(dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W., w sprawie z powództwa A. K. przeciwko G. [...] S.A. w W. o zadośćuczynienie, rentę i odszkodowanie, w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę renty po 279 zł miesięcznie wraz z odsetkami od tych kwot poczynając od 2 sierpnia 2010 r. oraz oddalił powództwo o zapłatę odszkodowania w wysokości 6925,50 zł wraz z odsetkami od tej kwoty (pkt I), oddalił apelację powoda (pkt II) i oddalił apelację pozwanego w pozostałej części (pkt III).

Powód wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu II instancji w części zmieniającej wyrok Sądu I instancji w zakresie oddalenia apelacji powoda co

do kwoty 100 000 zł zadośćuczynienia oraz w zakresie oddalonego roszczenia o zapłatę renty z tytułu niezdolności do pracy. Na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. wnosił o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w części zmieniającej wyrok Sądu I instancji oraz oddalającej apelację powoda w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej.

W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia SN: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08). Jak wynika ze szczegółowej analizy wniosku, przesłanka ta nie została wykazana.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że art. 232 zd. 2 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady kontradyktoryjności obowiązującej w procesie cywilnym. Sąd podejmuje z urzędu inicjatywę dowodową jedynie w sytuacjach szczególnych, np. gdy strony zmierzają do obejścia prawa, w wypadku procesów fikcyjnych oraz w razie rażącej nieporadności strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, która nie jest w stanie przedstawić środków dowodowych w celu uzasadnienia swoich twierdzeń. Jest to prawo sądu, a nie obowiązek i skorzystanie z tego uprawnienia uzależnione jest od oceny sytuacji procesowej danej sprawy, przy czym nie może być wynikiem niekorzystania ze środków procesowych przez stronę, zwłaszcza reprezentowaną przez zawodowego pełnomocnika (postanowienie SN z 4 czerwca 2013 r., II PK 39/13; postanowienie SN z 26 stycznia 2018 r., V CSK 397/17; postanowienie SN z 29 maja 2019 r., II CZ 39/19).

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Przewidziana w art. 398⁹

§ 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie SN z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06).

W sprawie nie zachodzi oczywista zasadność skargi w przyjętym wyżej rozumieniu. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy ograniczyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak, to w jakim stopniu, decyduje sąd w ramach sędziowskiego wymiaru odszkodowania, w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c., przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności faktycznych konkretnej sprawy. Zważywszy, że przepis ten odwołuje się do „stosownego” zmniejszenia odszkodowania, instytucja unormowana w art. 362 k.c. ma ze swej natury charakter ocenny i pozostawia sądowi pewien margines swobody (postanowienie SN z 10 października 2018 r., I CSK 266/18; postanowienie SN z 26 listopada 2020 r., III PK 157/19; postanowienie SN z 27 sierpnia 2020 r., IV CSK 177/20).

Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Apelacyjny uwzględnił, że powód nie był wyłącznie winny wypadku drogowego oraz odniósł się zarówno do kwestii nieprawidłowej taktyki jazdy (przekroczenie prędkości; brak wiedzy co do zasad poruszania się po drodze), jak i braku prawa jazdy A. Ł. i wpływu tych okoliczności na przebieg zdarzenia.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

[as]